

Programmaministerie Jeugd en Gezin
Dhr. mr. A. Rouvoet
Postbus 16166
2500 BD 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer
(070) 373 8237

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
Standpuntbepaling VNG advies
Commissie Paas over de
jeugdzorg

ons kenmerk
BAOZW/U200902377

datum
5 november 2009

Geachte heer Rouvoet,

Op 30 september jl. heeft u met uw lezing op de Vrije Universiteit het debat over de toekomst van jeugdzorg geopend en alle betrokkenen uitgenodigd om bouwstenen aan te dragen voor de toekomstvisie zorg voor jeugd, die u begin volgend jaar wilt publiceren. Graag geven wij gehoor aan deze oproep.

Wij hebben ons laten inspireren door het advies *Van Klein naar Groot* dat de commissie Paas op ons verzoek op de algemene ledenvergadering van de VNG van 10 juni heeft gepresenteerd. De tekortkomingen in de huidige praktijk, zoals beschreven in dit advies rechtvaardigen naar onze mening een herordering van taken en middelen in de jeugdzorg, zodat kinderen eerder worden gezien en professionals sneller en beter kunnen handelen. De onlangs verschenen evaluatie van de Wet op de jeugdzorg zien wij als een bevestiging van dit oordeel.

Ook hebben wij met grote instemming kennis genomen van het advies van de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) en de Raad voor het openbaar bestuur (Rob) over een ingrijpingsbevoegdheid van provincies richting gemeenten inzake de jeugdzorg. De raden geven aan dat de gewenste aanwijzingsbevoegdheid van de provincies voorbij gaat aan de werkelijke problemen in de keten van de jeugdzorg en daarom geen oplossing biedt. De raden opperen één bestuurslaag verantwoordelijk te maken voor het gehele aanbod van jeugdzorg om zo het afwentelingsvraagstuk te ondervangen en de afweging tussen het inzetten van lichte dan wel zware zorg in één hand te leggen. Wij kunnen dit advies van harte ondersteunen.

Wij delen voorts uw opvatting dat hulpverleners bij hun handelen moeten uitgaan van de mogelijkheden van kinderen en hun ouders en inzetten op versterking van het gezinssysteem en het netwerk er om heen, zodat kinderen veilig en gezond opgroeien. De centra voor jeugd en gezin zien we als de kans om een dergelijke ondersteuningsstructuur op lokaal niveau in de nabijheid van kinderen en in samenhang met andere voorzieningen te realiseren.

Daarvoor is een drastische structuurvereenvoudiging dringend gewenst, die in de volgende zeven stappen is te bereiken:

1. De eerste vereenvoudiging wordt gerealiseerd door het indicatiebesluit (diagnostiek en indicatiestelling) te vervangen door een verwijzing naar gespecialiseerde zorg vanuit het centrum voor jeugd en gezin. De middelen voor de fte met betrekking tot diagnostiek en indicatie van bureau jeugdzorg kunnen vrijvallen en ingezet worden voor inzet en capaciteit in het CJG. Het volume van de eerste lijn wordt zo verhoogd, de continuïteit van de hulp is met deze manier van werken beter gewaarborgd en kennis en deskundigheid uit de tweede lijn zorg komen beschikbaar voor versterking van de eerste lijn.

2. Daarvoor is een tweede, een financiële, vereenvoudiging nodig. Op basis van ramingen met betrekking tot vraagontwikkeling wordt 4-jarlijks één budget vastgesteld voor wat nu jeugd-GGZ provinciale jeugdhulpverlening en lvg-hulp heet. De gemeenten kopen die zorg - op een bepaalde schaalgrootte - in en worden daarmee verantwoordelijk voor een afweging in de budgetten lichte en gespecialiseerde zorg. Een forse prikkel om te investeren in 'de voorkant' van de hulpverlening bij beginnende problemen.

3. Een derde vereenvoudiging wordt gerealiseerd door samenvoeging van steunpunten huiselijk geweld en het advies- en meldpunt kindermishandeling (AMK, nu ondergebracht bij bureau jeugdzorg).

4. De vierde vereenvoudiging ziet toe op het bijeenbrengen van de onderzoekstaken van het advies- en meldpunt kindermishandeling en de onderzoekstaken van de Raad voor de Kinderbescherming.

5. De vijfde vereenvoudiging gaat over de hulp in het gedwongen kader. Daarbij moet onderscheid gemaakt worden tussen de 'dwang' en de afgedwongen hulpverlening. Het gelijktijdig afdwingen van hulp en uitvoeren van die hulp, zoals dat nu bij bureau jeugdzorg gebeurt, is onwenselijk. Het CJG en de tweedelijnsvoorzieningen zijn prima in staat om de hulp te bieden, die via dwang is opgelegd. Maar de 'dwang' zelf moet elders belegd worden, zodat het CJG voor ouders en kinderen een plek blijft waar hulpverleners zich inzetten om de autonomie van het gezinssysteem te helpen herstellen. Dit betekent dat voogden en reclasseringsmedewerkers (nu onderdeel van bureau jeugdzorg) *niet* overgaan naar CJG's. Voogden en reclasseringwerkers vormen tijdens de duur van de gedwongen hulpverlening de derde partij, die er op toe zien of de effecten van hulp en zorg leiden tot voldoende veiligheid.

6. De zesde vereenvoudiging is een logische, die voortvloeit uit het voortgaande: de bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheden van de provincies en grootstedelijke regio's gaan over naar gemeenten. Dat geldt niet voor de voogdij, reclassering en de onderzoekstaken van het AMK.

Een mogelijkheid zou kunnen zijn om de voogdij, de jeugdreclassering/reclassering en de onderzoekstaken van de Raad voor de Kinderbescherming en AMK onder te brengen in een 'agentschap', op de schaalgrootte van de veiligheidshuizen, gefinancierd met een doeluitkering en onder verantwoordelijkheid van de Rijksoverheid.

7. Een zevende vereenvoudiging betreft het realiseren van een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en schoolbesturen voor de zorg van kinderen (leerlingen) met problemen. De aansluiting tussen de schoolgebonden leerlingenzorg en de gemeentelijke inzet zou onderwerp moeten zijn van de lokale educatieve agenda. Noodzakelijke voorwaarde is dat de zorgmiddelen in het onderwijs geoormerkt worden, zodat duidelijk wordt wat waaraan besteed wordt.

Onderzoek, op last van de Tweede Kamer (Zicht op zorggelden, 11 mei 2009 door INFINITE), laat zien dat niet transparant is waar de zorgmiddelen (onderdeel van de lumpsum) op schoolniveau aan besteed worden. Dat is een knelpunt bij afspraken tussen gemeenten en besturen van onderwijsinstellingen over wie wat financiert bij risico- en zorgleerlingen.

Natuurlijk gaat het hier om zeven *hoofddlijnen* van de structuurvereenvoudiging in de jeugdzorg. Er zijn ongetwijfeld nog vragen blijven liggen. Maar wij vinden dat het debat zich nu op de hoofddlijnen moet concentreren om te komen tot een heldere, gedeelde visie op de inrichting van de zorg voor kinderen en hun

ouders en de wettelijke, financiële en bestuurlijke borging daarvan. Voor elke uitkomst geldt dat het Rijk voldoende financiële middelen ter beschikking stelt voor de aan gemeenten toebedeelde taken en verantwoordelijkheden.

Hoogachtend,

Mevr. Mr. S.E. Korthuis
Lid directieraad VNG